

Slottsskog och serier

Katja Lindblom är en av personerna som håller Slottsskogsobservatoriet i Göteborg levande. Vi träffade henne under en vecka då rockfestival, meteorskådning och – som alltid – tecknade serier stod på schemat.

av Robert Cumming (text och foto)

STjärnhimmel: KATJA LINDBLOM

Sensommar 2010. Ute i landet har meteorfeber gripit nationen och det ringer från medier som vill ha tips inför det stora stjärnfallet. I Göteborg är det mulet och ser ut att regna snart och folk rusar omkring i stan från Kulturkalasevenemang till rockfestivalen Way Out West. Jag cyklar upp till bergstoppen, inte långt från scenerna där M. I. A. och Chemical Brothers snart ska spela för jublande fans.

Härupe, omgivet av tallar och vildvuxet gräs, finns ett turkosgrönt, lågt hus, bepansrat mot klotter och inbrott som det anstår ett hus mitt i en mörk stadspark. Nedanför ligger en sömnig damm med bänkar för den som vill mata änderna.

Huset är Slottsskogsobservatoriet, och jag har kommit hit för att träffa Katja Lindblom. Född 1978 tillhör hon den senaste generationen av Göteborgsastronomer som har trotsat väder, stadsljus och klottrare och skapat en astronomisk oas i storstaden. Här har det stått ett observatorium sedan 1929 då novaupptäckaren Axel Corlins idé om ett folkobservatorium blev verklighet.

Det nuvarande huset är från 1985. Eftermiddagen är mulen och regnet startar lagom till fotograferingen utanför. Katja visar runt i lokalen, där det finns både teleskop, mötesrum och föreläsningssal, samt böcker och planscher som går långt tillbaka i historien. Vi slår oss ner i observatoriets lilla kök och dricker svart kaffe i fina koppar av klassisk typ.

– Hoppas att det smakar bra. Vattnet innehåller lite mer aluminium än vanligt, säger Katja.

Teckning och astronomi

Trots den höga metallhalten känner jag mig välkommen. Serietecknare, designer och amatörastronom, Katja befinner sig vid en brytningspunkt i karriären samtidigt som hennes hemobservatorium står inför nya utmaningar. Medan vi snackar om hur allt hänger ihop ser molnen till att vi inte distraheras av meteorerna som med all säkerhet regnar ner ändå däruppe.

Katja har tecknat ända sedan hon var liten, men nu byter hon livet som frilansande tecknare och grafiker mot en utbildning på Konstskolan i Falkenberg. Bakom hennes nuvarande uppdrag ligger rymdserien *Methatron II*, som hon publicerade 2007 och som öppnat dörrar in i serievärlden utanför Sverige. Bland annat jobbar Katja som tecknare åt två brittiska serieförlag, där hon blir ihopparad med manusförfattare och tecknar skräckhistorier på beställning. Ett annat uppdrag har varit att hitta på en tecknad figur som ska göra reklam riktad mot högskolestudenter i USA för uppslagsverket Wikipedia.

– Enligt vad jag hört är min figur väldigt populär därborta, säger hon med avvaktande förtjusning.

Serieastrofysik

År 1982 upptäckte den knappt läskunniga fyraåriga Katja bilderna på nebulosor, planeter och stjärnor i Bra böckers kartbok. Hon fortsatte att läsa, och som trettonåring upptäckte hon observatoriet och stjärnhimlen.

– Vi kom hit ganska ofta. Det var klara vinternätter jag minns, snö och stjärnor. Nästan varje gång kunde vi se månen. Vädret var bättre då, och så hade vi inte den irriterade bioanläggningen Bergakungen och strålkastarna som pekar upp från Ullevi mot himlen som vi har nu.

Katja har ingen naturlig fallenhet för matte, så att plugga astronomi kändes inte aktuellt. Men hon fortsatte att läsa.

– Ibland tilltalas jag enormt av mer avancerade saker. Jag anstränger mig att läsa till exempel Stephen Hawkings mer avancerade texter: svarta hål är mina absolut mest favorita grejer.

Även om hon alltid ritat och skrivit berättelser var det astrofysiken och de svarta hålen som fick henne att börja teckna serier på allvar.

– Det var sommaren 2004. Jag befann mig i en konstig sinnesstämning och funderade ganska mycket på universum och hur det fungerar. Hur man

Orienteringskurser i astronomi

BILD: NASA/HUBBLE HERITAGE TEAM

kunde förklara saker och vad som ännu inte blivit upptäckt. Jag läste Hawkings *Svarta hål och universums framtid*, och av någon anledning så fann jag det lätt att förstå på ett teoretiskt plan. Det var mycket fantasieggande. Jag hade en massa funderingar, men för att få utlopp så började jag hitta på saker själv.

– Från svarta hål associerade jag till gamla science fiction-idéer om vita hål och maskhål. Då kom jag på inledningen på det som blev *Methatron II*. Historien börjar med att solsystemet förstörs av ett vitt hål utanför Saturnus.

Den skruvade rymdhistorien tog form och Katja tryckte upp den. Upplagan på några tiotals ex gick snabbt åt.

– Utförandet och hur det är tecknat är egentligen under all kritik, men folk tyckte det var jätteroligt.

Katja håller med att sådana rymdserier på svenska är en bristvara.

– Sverige är inte något serieland som det var förr. Man gjorde några försök under 1990-talet, gav ut *Star Trek* på svenska till exempel. Men alla de tidningarna dog på några månader.

Katja strävar att göra astronomiskt korrekta bilder till sina historier.

– Ingen vill läsa block av textförklaringar.

Men när jag har en stjärnhimmel med stjärnor utspridda så ska det vara som det är på riktigt, inte som det blir i en Bamseteckning. Och det här med avstånd vill jag göra realistiskt. I serien har de inte överljushastighet, men de använder så kallade jump beacons; det är ett vanligt science-fiction-knep.

Universums byggnad

Interstellär kommunikation
Universums utveckling
Astronomi i konstens historia **Etnoastronomi**
Exoplaneter Navigeringskonstens
Astronomisk rymdforskning historia
Astronomi – **Den astronomiska**
Astrologi **världsbildens utveckling**
Livsbetingelser i universum

Under VT11 går kurserna:

Universums byggnad

Den astronomiska världsbildens utveckling

Välkommen att läsa astronomi hos oss!

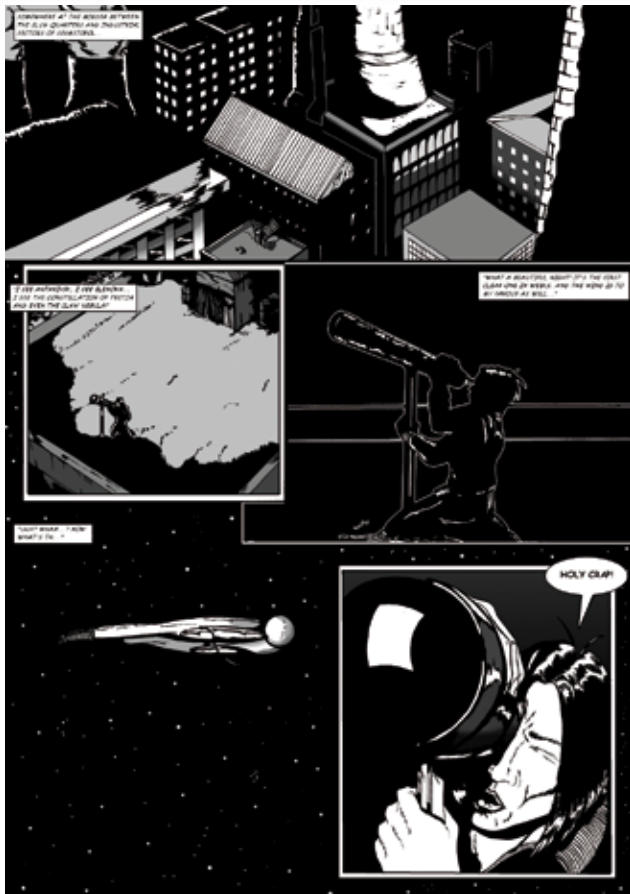
<http://physics.gu.se/~tfams/Astro/Orient.html>

Kontakta:

Maria Sundin
maria.sundin@physics.gu.se
Institutionen för fysik
Göteborgs universitet
412 96 Göteborg

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Ett avsnitt ur *Methatron II*. Huvudpersonen Zachary får tid över för lite amatörastronomi, men får syn på något mycket överraskande på himlen ...

I *Methatron II* är galaxen inte tätt befolkad, här finns inget rymdimperium. Dessutom finns det ett utdött område, där det har funnits liv förut.

– I historien är rymden tom och eländig precis som i verkligheten. I början trodde jag att det skulle vara en riktigt svart historia, men jag upptäckte att jag inte kan hålla mig från den här dumma humorn.

Med storheter hos Isaac Asimov och *Star Trek* någonsans i bakhuvudet låter sig Katja även influeras av mer

annorlunda saker. Syntmusiker, till exempel, och den kanadensiska tv-serien *Lexx* till exempel.

– Den är inte så känd. Den handlar om fyra som far omkring i ett rymdskepp som är en stor trollslända. Det är inget direkt inflytande, men det är en skön känsla i den.

Syntbanden som fått inspirera serien finns i verkligheten i Katjas liv. Som musikfan tar hon gärna kontakt och vill minska avståndet till stjärnorna.

– Jag ställer frågor och vill veta varför och hur, och propagerar också för dem om det är lite smalare musik.

Ett exempel är det belgiska kultbandet Front 242, som gör elektronisk musik som blev stor under 1980- och 1990-talen. Katja nöjde sig inte med att lyssna, tog kontakt med bandmedlemmen Jean Luc de Meyer och till slut fick sy scenkläder till hans soloturné som 32 Crash år 2007.

– Jag tyckte att det var det största som hade hänt mig hittills, säger Katja.

Tufft för observatoriet

Sedan 2007 har Katja varit visningsledare på Slottsskogsobservatoriet under föreståndaren Gunnar Sporrang. Att hon på återbesök där tog steget att hjälpa till handlade om förra gången som Slottsskogsobservatoriet hotades av nedläggning.

– Jag tror det var serien som påminde mig. Jag kom på att det var oktober och fina klara nätter och gick hit med en kompis. Vi tittade på Ringnebulosan och Andromedagalaxen och månen.

I slutet av visningen fick de frågan om de ville skriva på en lista för att obset inte ska läggas ner.

– Jag var ganska arg. Jag tyckte att det inte ska läggas ner alls, över huvud taget.

Sedan dess är Katja en i arbetslaget under Gunnar som håller Slottsskogsobservatoriet öppet för visningar och gruppbesök flera dagar i veckan. Men nu står observatoriet ännu en gång inför tuffa tider. Det är kriget mot klottrarna som kostar, och Katjas frustration är påtaglig.

– I måndags hade Slottsskogsobservatoriets vänner möte och det var mycket dystert. Man började prata om vad man gör med utrustningen om man skulle lägga ner. Jag var tvungen att gå därifrån för jobbets skull, men jag var så upprörd! Jag sa: Vi ska inte lägga ner!

Senare samma vecka har man extraöppet på observatoriet för festivalbesökare på Way Out West. Katja och jag bollar idéer om hur bra det skulle kunna vara med att kombinera stjärnskådning med livemusik, kanske till nästa års festival. Ibland blir hon trött på Göteborg och önskar att det förändrade sig mer. Men hon överger inte staden och observatoriet.

– Ibland tänker jag, nu sticker jag nånstans! men ska jag vara realistisk så stannar jag. Så jäkla impulsiv är jag inte att jag flyr vind för våg.

Framtiden ser med andra ord ut lovande ut för både Slottsskogsobservatoriets riktiga stjärnhimmel och den fiktiva där rymdskeppet *Methatron II* håller till. ★

Methatron II hittar du på nätet på <http://loch.nu/MethatronII/>. Katja skriver även på den svenska nyhetssajten *Space Flash* <http://spaceflashnews.blogspot.com/>

